

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ
КОЛЕДЖ

Основи керування автомобілем та безпека дорожнього
руху

Методична розробка для самостійної роботи студентів зі спеціальності
спеціальність: 141 “Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка”

Харків 2017

Основи керування автомобілем

1.1.1 Послідовність дій керування на початку руху.

Мета: Ознайомитись з послідовністю дій керування автомобілем на початку руху.

Контрольні запитання:

1. Яка послідовність дій водія на початку руху авто з місця”?
2. Яка послідовність дій водія при переключенні передач у підйомному і спадному порядку?
3. Назвіть основні прийоми управління рульовим колесом при маневруванні.

Рекомендована література: Правила дорожнього движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 264-268.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.113-119.

1.2.1 Динамічні габарити автомобіля. Техніка руху в обмежених проїздах.

Мета: Ознайомитись з динамічними габаритами автомобіля, з технікою руху в обмежених проїздах.

Контрольні запитання:

1. Від яких факторів залежить динамічний габарит автомобіля та як він впливає на безпеку руху?
2. Які правила безпеки повинен виконувати водій при проїзді габаритних воріт?
3. Які прийоми керування автомобілем забезпечують розворот на вузьких проїздах?

Рекомендована література Правила дорожнього движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 242-252.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.121-122.

1.2.2. Безпечна дистанція та інтервал при керуванні автомобілем.

Мета: Ознайомитись з безпечними дистанціями та інтервалами при керуванні автомобілем.

Контрольні питання:

1. Якими мірами забезпечується безпека руху заднім ходом?
2. Як повинен вести себе у транспортному потоці водій автомобіля-лідера?
3. Назвіть правила вибору безпечної дистанції у транспортному потоці.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 272-280.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.121-127.

1.3.1 Користування світловими приладами. Заходи запобігання освітленню.

Мета: Ознайомитись з користуванням світловими приладами і заходами запобігання осліпленню.

Контрольні питання:

1. Чим відрізняються умови руху автомобілів у темний час?
2. Якими освітлювальними приладами необхідно користуватися при русі уночі?
3. Як повинен водій керувати автомобілем, щоб не припустити осліплення світлом фар?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 295-300.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.139-142.

1.3.2. Про користь ременів безпеки та іншого спорядження автомобіля.

Мета: Ознайомитись з користю ременів безпеки та іншого спорядження автомобіля.

Контрольні питання:

1. Перерахувати основні вимоги до обладнання та утримання робочого місця водія.
2. Як і для чого необхідно регулювати сидіння, ремні безпеки та дзеркало заднього виду?
3. Який порядок пуску, прогріву та зупинки двигуна?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр.258-262.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.112-113.

1.4.1 Причини та способи підвищення коефіцієнту зчеплення автомобіля

Мета: Ознайомитись з причинами та способами підвищення коефіцієнту зчеплення автомобіля.

Контрольні питання:

1. Які сили діють на автомобіль при русі по криволінійним ділянкам дороги? Як ці сили впливають на стійкість руху автомобіля?
2. Від яких факторів залежить можливість заносу та опрокидування автомобіля?
3. Як впливає ведіння колес та крін кузову на повертаємість автомобіля?

Рекомендована література: Правила дорожнього движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 240-252.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.166-171.

1.4.2. Вплив тренування на ступінь класифікації водіїв.

Мета: Ознайомитись з впливом тренування на ступінь класифікації водіїв.

Контрольні запитання:

1. Як повинен здійснюватись допуск водіїв до управління транспортним засобом?
2. Який порядок підвищення класової кваліфікації водіїв?

Рекомендована література: Правила дорожнього движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 372-376.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.246-257.

1.5.1. Про швидкість та дистанцію

Мета: Ознайомитись про швидкість та дистанцію при керуванні автомобілем.

Контрольні питання:

1. Як необхідно керувати транспортним засобом, що рухається у транспортному потоці за автомобілем-лідером?
2. Як необхідно керувати автомобілем при виконанні обгону?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху і основи безпечного управління автомобілем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М., Транспорт, 1990; стр. 282-287.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопівцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.137-139.

1.5.2. Прилади для контролю розходу палива при русі автомобіля.

Мета: Ознайомитись з приладами для контролю розходу палива при русі автомобіля.

Контрольні питання:

1. Як домогтися найменшого розходу палива при пуску та прогріві двигуна?
2. Які прийоми керування автомобілем забезпечують найкращу економію палива?
3. При яких умовах доцільно керування автомобілем методом „розгін-накат”?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху і основи безпечного управління автомобілем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М., Транспорт, 1990; стр. 325-330.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопівцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.176-178.

Студент повинен знати:

- Послідовність дій керування на початку руху.
- Динамічні габарити автомобіля, техніку руху в обмежених проїздах
- Безпечну дистанцію та інтервали при керуванні автомобілем
- Про користь ременів безпеки та іншого обладнання автомобіля

Студент повинен вміти:

- Користуватися світловими приладами
- Послідовно діяти при переключенні передач у підйомному і спадному порядку
- Регулювати сидіння, ремені безпеки, дзеркало заднього виду

2. Безпека дорожнього руху

2.1.1. Інформаційна структура діяльності водія автомобіля.

Мета: Ознайомитися з інформаційною структурою діяльності водія автомобіля.

Контрольні питання:

1. У чому полягають особливості мислення водія при оцінці обстановки та прогнозуванні її розвитку?
2. Назвіть основні властивості пам'яті та їх значення для розвитку навиків водія.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 198-208.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.153-160.

2.1.2. Працездатність водія

Мета: Ознайомитись з працездатністю водія автомобіля.

Контрольні питання:

1. Як змінюється працездатність водія та від чого вона залежить?
2. Перерахуйте основні ознаки втоми та перевтоми. Як повинен діяти водій, що відчуває ознаки втоми?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 217-222.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.162-165.

2.2.1. Характеристики дій водія

Мета: Ознайомитись з характеристиками дій водія автомобіля

Контрольні питання

1. У чому полягають основні психофізіологічні особливості професійної діяльності водія?
2. Від яких факторів залежить надійність водія?
3. Яке значення у професійній діяльності водія мають відчуття та сприйняття?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 196-198.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.153-154.

2.2.2. Вимоги до емоційних і вольових якостей водія.

Мета: Ознайомитись з вимогами до емоційних та вольових якостей водія.

Контрольні питання

1. Які вимоги відносяться до моральних якостей водія?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М., Транспорт, 1990; стр. 222-225.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.165-166.

2.3.1. Вплив конструкції та технічного стану автомобіля на його керованість.

Мета: Ознайомитись з впливом конструкції та технічного стану автомобіля на його керованість.

Контрольні питання:

1. Які експлуатаційні властивості автомобіля визначають його конструктивну безпеку?
2. Якими елементами конструкції автомобіля забезпечується кожна з цих властивостей?
3. Як впливають компоновочні параметри на безпечне керування автомобілем?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М., Транспорт, 1990; стр. 240-245.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.166-176.

2.3.2. Методи зменшення витрат палива при пуску та прогріві двигуна

Мета: Ознайомитись з методами зменшення витрат палива при пуску та прогріві двигуна.

Контрольні питання:

1. Назвіть витрати палива, до яких має відношення водій.
2. Назвіть методи зменшення витрат палива.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М., Транспорт, 1990; стр. 325-332.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р.
стор.117-178.

2.3.3. Режими економічного керування автомобілем

Мета: Ознайомитись з режимами економічного керування автомобілем

Контрольні питання:

1. Назвіть режими економічного керування автомобілем.
2. Як доцільно керувати дроссельною заслінкою (подача палива) при різноманітних режимах руху автомобіля?

Рекомендована література: Правила дорожного движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр327-330.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р.
стор.176-178.

2.4.1. Вплив дорожніх умов на безпеку руху

Мета: Ознайомитись з впливом дорожніх умов на безпеку руху.

Контрольні питання:

1. Як поділяються ДТП?
2. Що називається безпечною та аварійною дорожньою обстановкою?
3. Як повинен діяти водій у небезпечній дорожній обстановці?

Рекомендована література: Правила дорожного движения и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 229-239.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р.
стор.178-183.

2.4.2. Розподіл дорожньо-транспортних пригод за видами транспортних засобів і іншими факторами.

Мета: Ознайомитись з розподілом дорожньо-транспортних пригод за видами транспортних засобів і іншими факторами.

Контрольні питання:

1. Назвіть основні причини ДТП.
2. Як розподіляється аварійність транспортних засобів по сезонам, дням тижня, часу доби?
3. Які органи та посадові особи контролюють безпеку руху?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 191-195.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.181-187.

Студент повинен знати:

- інформаційну структуру діяльності водія
- працездатність водія
- вимоги до емоційних та вольових якостей водія

3. Медичне забезпечення дорожнього руху

3.1.1. Загальні відомості про розміщення основних кровоносних судин, місць для притиснення артерій.

Мета: Ознайомитись з загальними відомостями розміщення основних кровоносних судин, місць для притиснення артерій.

Контрольні питання:

1. Описати методи зупинки кровотечі.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 344-348.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.226-228.

3.2.1. Поняття про іммобілізацію кисті, передпліччя, плеча, стегна, стопи.

Мета: Ознайомитись з поняттям про іммобілізацію кисті, передпліччя, плеча, стегна, стопи.

Контрольні питання:

1. Які ознаки перелому кісток і у чому полягає перша медична допомога при таких травмах?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 356-369.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.236-238.

3.3.1. Ознаки непритомності і отруєння та заходи надання першої допомоги потерпілим.

Мета: Ознайомитись з ознаками непритомності і отруєння та заходами надання першої допомоги потерпілим.

Контрольні питання:

1. Назвіть ознаки травматичного шока.
2. У чому полягає перша медична допомога при такому стані?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 350-354.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.234.

3.4.1. Правила застосування медичних препаратів, що знаходяться в аптечці водія.

Мета: Ознайомитись з правилами застосування медичних препаратів, що знаходяться в аптечці водія.

Контрольні питання:

1. Вимоги до надання медичної допомоги.
2. Оснащення постів державтоінспекції та автомобілей засобами для надання медичної допомоги.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 336-338.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.245-246.

3.5.1. Соціальні наслідки алкоголізму і наркоманії та боротьба з цими явищами.

Мета: Ознайомитись з соціальними наслідками алкоголізму і наркоманії та з методами боротьби з цими явищами.

Контрольні питання:

1. Алкоголь, наркотики та їх дія на працездатність водія.

Рекомендована література: Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.242-244.

Студент повинен знати:

- розміщення основних кровоносних судин, місць для притиснення артерій;
- про поняття іммобілізації кисті, передпліччя, плеча, стегна, стопи;
- ознаки непритомності, отруєння та заходи надання першої допомоги потерпілим.

Студент повинен вміти:

- застосовувати медичні засоби при наданні медичної допомоги;
- надати першу медичну допомогу потерпілим у ДТП.

4. Основи автотранспортного права

4.1.1. Типові форми юридичних документів (контракти, договора, заяви).

Мета: Ознайомитись з типовими формами юридичних документів (контракти, договора, заяви).

Контрольні питання:

1. Назвіть обов'язки робочих, службовців та адміністрації по трудовому договору.
2. Охарактеризуйте режим праці та відпочинку водіїв, що направлені у міжнародні рейси.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху и основы безопасного управления автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.,: Транспорт, 1990; стр. 377-379.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.246-255.

4.1.2. Загальні поняття про адміністративні порушення і дисциплінарні проступки.

Мета: Ознайомитись з загальними поняттями про адміністративні порушення і дисциплінарними проступками.

Контрольні питання:

1. Які види адміністративних стягнень встановлені законом та як вони реалізуються?
2. Які міри дисциплінарного та громадського впливу можуть бути примінені до порушника трудової дисципліни на автотранспортному підприємстві?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху і основи безпечного управління автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 382-394.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.259-262.

4.1.3. Закономірність утворення шкідливих речовин.

Мета: Ознайомитись з закономірністю утворення шкідливих речовин.

Контрольні питання:

1. Як проявляється шкідливий вплив транспортних засобів на навколишнє середовище?

Рекомендована література: Правила дорожнього руху і основи безпечного управління автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 404-406.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.278-280.

4.1.4. Режим праці і відпочинку водіїв.

Мета: Ознайомитись з режимом праці і відпочинку водіїв.

Контрольні питання:

1. Режим праці та відпочинку водіїв.

Рекомендована література: Правила дорожнього руху і основи безпечного управління автомобилем: В.А.Илларионов, А.И.Куперман, М.: Транспорт, 1990; стр. 377-379.

Підручник водія О.Я.Фоменко, В.М. Краснопивцев, О.М.Ігнатов, 1997р. стор.246-255.

Студент повинен знати:

- типові форми юридичних документів (контракти, договори, заяви);
- загальні поняття про адміністративні порушення і дисциплінарні проступки;
- режими праці і відпочинку водіїв.